

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ÅRG. VI.—N:R 43

WINNIPEG, MAN., den 27 OCTOBER 1898.

LÖP. N:R 242

Canadas vattenvägar.

AF Ingeniör Tyrrel.

(Forts.)

ÅNGFART I HUDSONBASINEN.

Hudsonbasinen har ingen annan ångfartygslinje än Hudsonbolagets ångfartyg, som endast användes för bolagets egna affärer. För 12 år sedan utsände Dominionregeringen löjtnanten i flottan Gordon på tre årliga expeditioner för att undersöka segelbarheten af Hudsonviken och tillhörande sund. Detta arbete fortgick åren 1884-85-86 och under vintern 1885-86 var jag stationerad vid Ash Inlet en hel vinter för att taga observationer. Under 1897 utsändes ångaren Diana för samma ändamål. Löjtnant Gordons slutliga resultat blef, att stundet ej kunde beräknas gifva mer än 3 a 4 månaders friseget. Från sina egna personliga iakttagelser vid Ash Inlet är jag af den tanken, att stundet är segelbart från den 1 juli till den 1 december. I själva viken äro förhållandena ännu gynnsammare. Navigationsviken vid Moose River börjar omkring den 1 maj och slutar omkring den 20 november. Den högsta medeltemperaturen under åren 1874 till 1884 var: maj 73.5, juni 98.5, aug. 85.1, sept. 68.4, okt. 46, nov. 11.69. (Fahrenheit). Medeltemperaturen kl. 2 e. m. under samma tid var: maj, 54.17, juni 50.67, juli 61.99, aug. 57.68, sept. 45.55, okt. 30.30, nov. 11.69. Löjtnant Gordon fann, att temperaturen i Hudsons viken på Charlieshill flodens luttad var 40°, då det i stundet var 32°, eller 8 grader kallare. Han sände sin rapport för 1884: Hudsons Viken må därför betraktas som en bassing med jämförelsevis varmt vatten, hvilket bör inverka förmildrande på klimatet söder och österut. Hudsons bolagets i Charlieshill boende handelsföreståndare säger, att viken aldrig fryser så långt ut från stranden, att öppet vatten ej kan ses från land samt vidare att vattens temperaturen måste vara högre än 29.08 (Fahr.), salt vattens fryspunkt, medan temperaturen på samma gång är under 0 på land.

Vikens medeldjup har genom pejlning befunnits vara 94 fathomer eller 564 fot. Gordons rapport för 1886 innehåller också en tabell, visande förekomsten af tjocka i Hudsons viken och där tillhörande sund, jämförande desamma med Belle Isle stundet i hvarigenom Montreals och Quebecs ångare passera uti oceanen.

I juli 1886 var det 368 timmars tjocka i Belle Isle stundet, medan det vid Ash Inlet var 92 timmars tjocka. I augusti samma år fanns det tjocka vid Belle Isle i 104 timmar, under det att Hudsons stundet endast hade 88 timmars. I september samma år hade Belle Isle stundet 136 timmars tjocka, medan Hudsons viken och tillhörande sund hade 28 timmars, sålunda bevisande att de senare ej äro synnerligen utsatta för dimma och tjocka.

Samman af det hela kan sålunda med säkerhet sägas vara att, ehuru ingen ångare övervintrar eller användes för kusttrafik i Hudsons viken, navigation kan uppehållas lika länge, ehuru hvarje år som på de stora sjöarna, med undantag måhända af Chesterfield Inlet, hvarest inga bestående observationer gjorts.

(Forts.)

Duchoborerna.

Med anledning af den väntade invandringen af denna ryska sekt hafva olika meningar röjt sig i den canadiska pressen om dessa invandrare. Inför den konservativa partipressen, som notoriskt fördömer allt, som har sitt ursprung från regeringen, finna dessa utvandrare ej nåd, men att regeringen ej handlat i fåvitsko i sina försök att leda en strömflora af duchoborutvandringen från

Ryssland till Canada, visis i de vänliga omdömen, som ej blott regeringspressen utan äfven de independenta tidningarna falla om dessa ryssar. Det torde därför intressera våra läsare att veta något om denna sekts öden och de orsaker, som tvingat den att på Cypern eller Canadas prärier söka sig ett nytt hem, och ur "Stockh. Dagblad" meddela vi följande:

Oaktadt man hitills ingenting med full bestämdhet vet angående motiven till denna "exodus" torde man icke mycket misstaga sig, om man antager, att duchoborerna föredraga att leva under främmande skydd långt bort från Ryssland framför att vara utsatta för de eviga trakasserier och svårigheter, som hafva kommit dem till del från de ryska myndigheternas sida. För Ryssland är detta emellertid en förlust, ty Kankasien förlorar med duchoborerna den allra bästa delen af sin befolkning, nyktra, lugna arbetssamma och anspråkslösa människor, verkliga kulturens pionierer, som fredligt skötte om sina åkrar mitt i en vildmark och som intet bättre begärde än att få bli lemnade i fred. Vi skola här sedan lemna en kort redogörelse för denna i flere afseenden intressanta sekt.

Duchoborerna — namnet betyder ungefär "den helige andes bekämpare" — härlikom de med dem till åskådningen närbeslägtade molokanerna — "mjölkdrickarne", så kallade emedan de förtära mjölk äfven under de ortodoxa fasta — till Rysslands rationalistiska eller, så som den heliga synoden med för kärlek försäkrade om, protesantiska sekter. Grunddraget i deras lära är förkastandet af alla rent yttre kulturer, hvilka de beteckna såsom afgudsiska. Af denna grund förkastade de bland annat också alla presteskap. "Den sanna kyrkan", säga de, "behöfver inga prester; Jesus Kristus är hennes överstepräst, och prester äro vi sedan alla, hvar i sin stad Gud är en ande, som skall tillbedjas i anda och sanning, hvarje beläste af den levande Gud eller af Kristus är en afgudabild". Dessa satsar höra till båda lärorens kardinalpunkter.

Kulten är en af enklaste i världen. Gudsstenen, som hålles i någon för samlingssamfundens hns eller ute under bar himmel, består blott i afslungandet af psalmer och läsning ur bibeln samt af Fader vår. Kyrkor behövas icke, ty "människans hjerta är det sanna Herrens tempel".

Molokanerna gå ända längre i rationalism. För dem äro de kristliga sakramenten blott allegorier. Vattendopet har ingen helande kraft, ty den kristne har blott nytta af det lefvande vattnet i Guds ord. Bikten får blott göras inför Gud. Naturligtvis äro de inga mystiker, som gifva syndernas förlåtelse, utan äro blott en samfund till erinring om Frelisaren. Vigselceremonien inskränker sig hos dem blott till en enkel välsignelseakt, som utföres af föräldrarna. Förvånande är, huru långt den ryske bonden — ty båda sektorna räkna sina anhängare nästan uteslutande bland bönderna — har gått i lärorens logiska och konsekventa utveckling ur de religiösa grundsatserna.

Duchoborerna bekänna sig likale till molokanernas anförda hafvdläror. Dock lägga de mindre vikt vid den heliga skrift än desse och hålla mycket på traditionen. Deregimen är också porten öppnad för mysticismen. Det gudomliga ordet vinner lif i hvarje enskild kristen; i och ur honom talar en röst, som är Kristi, den levande Gudens.

(Forts.)

CANADA.

Quebec.

— "Ungdomen rasar". En 70-årig ung, Miss H. Baillarge, sammanviges härmedagen i Montreal med dr Bacon, 24 år.

— Svensk ingenjör pristagare i Canada. Ingenjör Mauritz Brodin från Stockholm, bosatt i Cleveland, Ohio, har bland 27 medförlorade eröfrat andra priset, 2,500 dollar, för ritningar till en kombinerad kör- och järnvägsbro i Montreal.

— Chokoladkungen Menier i Paris, som på sin egendom, ön Anticosti i St. Lawrencebukten velat upprätta ett litet furstendöme och följaktligen kommit i kontakt med provinsen Quebecs lagar har erbjudit provinsen ytterligare \$100,000 för dess strandrättigheter m. m., som den äger på ön. Likaledes vill han med domstolens tillhjälp bortdriva de återstående fiskarna och förstöra deras hus.

Ontario.

— Framgångsfull landsman. Från Arnprior, Ont., skrives, att John Mattson kommer att blifva Arnpriors nya polischef. Detta bestämdes vid Town Council mötet den 11 dennes. Ett stort antal ansökningar hade inkommit, men hr Mattson ansågs som den mest passande mannen i hvarje hänsende till utseendet icke minst.

Han är född i Östersund och erhöi i gamla landet militärisk utbildning samt tjänstgjorde äfven vid polisstyrkan. Han kom till Canada för några år sedan och har under de senaste två åren tjänstgjort som provinskonstapel med hufvudkvarter vid Whitney, Ont. Där innehade han en god befattning vid St. Anthony Lumber Co. Hr Mattson är en ung man med ovanlig kraftig fysik och är öfver 6 fot lång. Han har erhållit en god uppfostran och kommer att blifva en god polischef.

— Under en eldsvåda i Cornwall förra veckan arbet ett äldre fruntimmer innebrändt under försök att rädda sina panningar.

— En fruktfabrik i Chatham nedbrann härom dagen, hvarigenom 250 personer blefvo arbetslösa. Förlusten beräknas till \$10 000.

— Under ett anfall af vainsin ne strypte en arbetare i Toronto sina tre minsta barn i fredags eftermiddag. "De äro ang lar nu", svarade hon sin man, som vid hemkomsten upptäckte den rysliga gärningen.

— C. P. R. är f. n. sysselsatt att fullkomna sina elevatorsanläggningar vid Port Arthur med ett dyrbart rensnings- och torkningsmaskineri.

— Rat Portage. Inbrottsstöld be greids i fredags natt i Picketts kryddbod. En liten tjufuga på 3 pojkar har häktats.

Sälgerverken äro nu i liflig verksamhet och arbetet bedrifves föreradt.

En potatis på 14½ lbs förvisas i Herschells fönster.

Den 29 oktober afhålls en sy auktion i stadens svenska luth. kyrka, hvartil intradet är fritt och alla äro hjärtligen välkomna.

Manitoba.

— Under försök att sänka en större sten på sin åker utom räckhåll för plojen, blef en mennonit, Cornelius Braun, dödad. Under det han var sysselsatt med att gräva under stenen föll densamma nämligen öfver honom och krossade honom.

I tragedien vid Stuartburn har intet nytt förekommit, som kastar ljus öfver saken. Detektiven äro emellertid på spår af

ter indianer, som synes hafva vidterat platsen vid tiden för mordens föröfvande.

— Till sju månaders fängelse dömdes härmedagen tjuften Sullivan i Portage la Prairie.

— Den svenska kolonien vid Tyndall har på sistone fått en afsevärd tillökning i invånarantalet. Den 3 dennes tillökades Peter Anderssons familj med en dotter och fru Strandberg skänkte sin man en son den 14. De uppvisas dock ensam af Mrs J. A. Petterson, som skänkte sin gubbe en son och en dotter samma dag.

— Arbetet på Dauphinbanans förslagning har avslutats för i år.

— Flera olycksfall under tröskning rapporteras från ett par håll i provinsen.

— Provinsens hveteskörd, sedan behöfvat för utsäde afräknats, anslås af ett kvarnbolag till 27 millioner bushel. Af detta torde omkring 20 proc. kunna graderas i en hård. Omkring 8 millioner bush. beaknas vara troskade. I allmänhet är skörden bättre än man i allmänhet föreställt sig.

N. W. Territorierna.

— En liten rysk flicka från Edmonton blef härmedagen dödad i tröskverket under arbetet.

— Direktören för statens geologiska undersökning förordar en ny fossilsökning efter petroleum vid Athabasca Landing och på större djup än föregående borrhningar.

— I måndags f. veckan afled i Calgary en af den katolska kyrkans verksamaste missionsarbetare i nordvästern, syster Mary Xavier. Hon kom till St. Boniface 1843 och har sedan dess med en aldrig svikande kärlek utfövat en uppoffrande och välsignelsebringande verksamhet bland indianer och "halfbreeds". Uppförandet af St. Boniface hospital var till stor del hennes verk, och under många år var hon föreståndarinna för detsamma.

— Valkampanjen i territorierna är nu i full gång och i en del valkretsar, där lokala frågor komma till spel är den ganska liflig. I ett dussin valkretsar torde den nuvarande Haultin Ross ministären hafva en lätt framgång och torde efter valet hafva en aktionsvärd majoritet bakom sig. Partilinerna i N. W. C:s politiska lif äro ännu ej så skarpt utprägnade, och de partigrupper, som hitills gjort sig gällande, kallas regeringsanhängare, independenta och oppositionister. Ett försök att införa dominionpartiet har gjorts af de konservativa i S. Qu'Appelle, som nominerat en kandidat på rent partiprogram.

— Yukon. Smittkoppor sades hafva utbrutit i Dawson, men har sedermera dementerats.

Mr Ogilvies ankomst till Dawson har visat sig vara liktydigt med en ny tingens ordning till det bättre.

Yukonfloden börjar frysa till och flera båtar på väg uppför floden, ligga nu infrusna.

— Från Nya Stockholm skrives den 25 okt.: En 22-årig son till Jöns Olson dog i torsdags den 19 efter en längre tids sjukdom. Han var en aktad och stilla ungdom och sörjes djupt af alla.

Det skall snart blifva val af representant för vårt distrikt att föra vår talan i Regina. Vårt första ombud, Mr Gillies, står åter uppsatt som kandidat och hade

möte i Ohlens postkontor den 22. Som han skött sitt mandat på ett berömvärdt sätt, hoppas jag, att alla skandinaviner inom vårt distrikt skola på valdagen skänka honom sin röst.

Nytkterhetsföreningen håller sitt nästa diskussionsmöte den 5 nov. hos Mr Zakrisson. Alla välkomna.

Mr Forslund har varit på besök i kolonien. Resan har denna gång ej varit så angenäm på grund af dåliga vägar och dåligt väder. Jag fick nöjet att medfölja och besöka den tyska kolonien norr om Grenfell. Där omtalade en farmare en händelse, som jag vill omnämna: En son hade så förgätt sig mot sin fader, att han slegit honom. För denna handling bud föräldrarna honom att lemna hemmet, och då han vägrade, låt fadren arresteras honom. Han sättes nu inom lås och bom, afjantande två års fängelse. Tag denna händelse i betraktande! Lyd Edra föräldrar. Ni förstå ej att uppskatta det värde ni äga i edra föräldrar. När denna son kommer ur sitt fängelse har han satt en skamfläck på sitt lif till skada för sig sjalf och sina föräldrar.

ALEX.

British Columbia.

— Atlin Lake distriktet kommer antagligen att blifva föremål för en rusning nästa vår. Synnerligen rika kvartsfyndigheter ha gjorts där.

— Tom Creek, som på sin tid åstadkom en rusning till sina bräddar för att sedermera åter falla i glömska, har för \$20,000 inköpts af ett engelskt syndikat, som kommer att på nytt bearbeta densamma.

— Med anledning af det spända förhållandet mellan England och Frankrike råder en ovanlig liflighet i arsenalerna vid fastningen Esquimaux. Krigsfartygen äro mobiliserade och färdiga att afgå vid första order. Liknande underrättelser ingå från flottstationen vid Halifax.

— Docenten Nordenskiöld har i bref hem till Eksjö meddelat, att han hoppas hemkomma till Sverige i början af november. Han hade senast varit på en tre veckors tur uppåt Stewart River. Han har inköpt en claim och satt arbetet i gång på densamma. Med sitt vetenskapliga arbete säger han sig vara ganska nöjd.

Utlandet.

Vid arresterandet af en neger vid Merrilan, Missouri, kom det till blodigt handgemäng mellan sheriffens folk och en skara negrer. Tio svarta och åtskilliga hvita finga bita i graset.

Menelik, den abyssinska härskaren är återigen på krigssträt. Med en armé på 40,000 man är han på väg att tukta en af sina höfdingar, säges det, under det att Italien och England misstänka att han har något annat i kikaren.

Fashoda frågan eller rättare, hvem skall besitta herraväldet öfver Soudan, har varit på väg att orsaka ett krigsutbrott mellan England och Frankrike. Efter general Kitcheners seger, öfver dervischerne fordrade England, att Frankrike skulle återkalla major Marchand, som med hundra följeslagare framträngt till Fashoda o. där hissat franska flaggan. Frankrike svarade undvikande och började mobilisera sin flotta, och John Bull följde exemplet. Frankrike har emel-

lertid insett det ohållbara i sin ställning och alla tecken tyda på en fredlig uppgörelse af stridigheterna.

Trötta på kriget äro de spanska soldaterna i Havana. 15,000 låra hafva inlämnat sina afskedsansökningar till general Blanco.

Krig har utbrutit i Transvaal mellan boerna och magate stammen. 8,000 boers äro på marsch mot en negerstyrka på 20,000 man under ledning af Opefa.

Kaisar Wilhelm Jorsalfararen gästade under förra veckan Constantinopel och hade en mycket festlig stund med tryntrurken. Samtidigt förvänar han världen med en ny produktion af sin mångsidiga konstnärliga verksamhet i det han uppgjort ritningen till ett marmormonument, som han ämnar upprepa i den gamla östromerska kaisarstaden till minne af sitt besök.

En af medhjälparne i professor Notknagels bakteriologiske anstalt i Wien har under experiment med den asiatiska bödspestbacillen blifvit smittad och fått sitt lifvet till. Med anledning af dödsfallet har Wien råkat i panik, och energiska desinfektionsåtgärder hafvidtagits för att hindra den ohylliga sjukdomens spridning. Snarare meddelas, att äfven dr Muller, som skötte den sjuka, afhöit i samma sjukdom. Tre sjuksköterskor sägas likaledes vara smittade. Hela Notknagels etablissemang och alla, som stått i någon beröring med detsamma, hafva isolerats.

Brefafdelning.

En korrespondent skriver från Moose Jaw till Ottawa bland annat som följer:

"Jag har nu kommit hit upp till Moose Jaw en stor jernvägs station på C. P. R. linien och synes mig att vara godt. Jag arbetar här som skomakare för egen del och tror att det kommer att gå bra....."

Men nu till det som jag tänkte skriva om. Jag hade ej trott på de böcker, som jag sett hos Eder, och sedan jag fick höra hva 1 S-11 har set af Nordvestera har jag trott att allting var hundra, men nu beder jag om ursäkt för att jag ej har haft bättre tanke.

Jag tänker att bortåt 20 a 30 mil å andra sidan Winnipeg började jag att sedet litet om talta Amerika och sedan från Winnipeg och ända hit är landet så fint och bördigt som jag tror, ty farmare här betala nu \$1.75 per dag för arbetare, och jag tänker att de hafva råd att betala så mycket med. Jag önskar att kunna ta med Eder ännu en gång..... Jag tänker att nästa vår finna mig en fa m här å någon plats.

Jag har varit 40 mil vest om Moose Jaw och under denna resa såg jag en treflig plats vid en stor sjö, där ville jag helst hafva mitt hem. Jag får säga att jag är så glad att jag kom hit, ty jag tror att mina framtidsdrömmar kan blifva verkliga på denna plats. Tänk hur fort man kunde plöja upp en farm här på prärien; den som ej sett en prärie kan ej tänka sig hur vacker den är....."

Riddad.

Mr J. E. Lilly, en framstående medborgare i Hannibal Mo. räddades nylig från döden. Han omtalar det på följande sätt: "Jag insjuknade i tyfus som slog sig på bröstet, hvarest jag ådrog mig lunginflammation. Mina lungor blefvo hårda och jag var så vek, att jag knappt kunde sitta uppe. Ingenting hjälpte och jag väntade att dö af lungot, då jag hörde talas om Dr. Kings New Discovery. En flaskas syntes hjälpa, så att jag forstod begagnas det samma och är nu frisk och stark". Denna medicin är det skäraste och kvickaste medlet mot hals och lungkommer. Säljes för 50 cents och \$1.00 i alla apotek. Hvarje flaskas garantieras.